

»DU SKAL ALDRIG GÅ I PANIK MED PENSIONEN«

Skandias direktør **CHARSTEN CHRISTENSEN** forvalter selv en del af sin store pension og har haft is i maven på de rigtige tidspunkter. Her fortæller han Penge & Privatøkonomis læsere, hvordan han former sin drømmepension – og hvordan mange danskere kan optimere deres pensionsopsparing.

Charsten Christensen er ikke den typisk pensionsdirektør. Han kommer fra produktions- og detailindustrien, hvor han som økonomimand er vokset op med, at man siger tingene, som de er. Hans ærlige og ligefremme linje er ikke et forsøg på at provokere, men afspejler nærmere et ønske om at være i øjenhøjde med kunderne. Charsten Christensen er af medierne blevet kaldt pensionsbranchens enfant terrible, fordi han kalder en spade for en spade.

Hele Charsten Christensens pension er samlet i Skandia. Han har delt pensionen op i to forskellige produkter – men begge er markedsrente med stor aktieandel og høj risiko, og han er derfor vant til meget svingende afkast hvert år. To tredjedele af pensionen investeres af Skandias investeringsfolk, og den sidste tredjedel investerer han selv i en række af de fonde, som Skandia også tilbyder kunderne. →

PENSIONSBOSSERNE: SÅDAN SPARER VI OP

LÆS OGSÅ:

- Direktøren i Forsikring & Pension:
»Jeg vil have råd til kultur, rejser og min sejlbåd«
- Direktøren i Pensam:
»Det handler om, at jeg kan sove roligt om natten«

Som direktør i pensions-selskabet Skandia har Charsten Christensen stor indsigt i pension, og med sin egen opsparing er han risikovillig med en meget stor andel aktier. Det betaler sig bedst på sigt, er han overbevist om.

→ Den tredjedel af pensionen, som Charsten Christensen selv investerer, er placeret i Skandia Link, hvor han sammensætter sine investeringer ud fra et udvalg af godt 50 fonde. Her ligger hans penge primært i aktiefonde fra Europa, USA og Asien. Hans pejlemærke for investeringerne er primært intuition:

»Europa begynder at få styr på gælds-situationen, og med Tyskland som lokomotiv vil Europa lige så stille trække sig fri af krisen og komme op i vækstgearet igen. Det går ikke hurtigt, men det kommer. USA viser tydeligere tegn på vækst, og her har jeg valgt at fokusere på mindre selskaber, som jeg tror vil klare sig godt den kommende tid. Jeg har også placeret en del i Asien. Godt nok er Kina og Indien gået ned i gear, men de er ikke gået i stå, og der er altså også andre økonomier, som er interessante. For eksempel Hong Kong, Taiwan og Korea,« siger Charsten Christensen.

Han har ingen investeringer i Rusland og Østeuropa. Primært fordi væksten generelt har været dalende de seneste år, men helt aktuelt også på grund af den usikre situation omkring Ukraine.

Du skal have is i maven

Charsten Christensen holder løbende øje med, hvordan pensionen udvikler sig, men det giver ham ikke søvnløse nætter, hvis markederne tager et dyk, forklarer han:

»Hvis man selv vil investere en del af pensionen, er det vigtigt, at man lægger en langsigtet strategi med afsæt i, hvor risikovillig man er. Det er helt fint at interessere sig for pensionen og følge med, men det må ikke tage overhånd. Det værste, der kan ske, er næsten, hvis man bliver grebet af panik og sælger ud af aktierne, fordi der kommer nogle kortsigtede udsving. Udsvingene kommer, og de skal komme – sådan er det nu engang med markederne,« lyder hans råd til andre, som gerne aktivt vil forvalte deres egne pensionskroner i jagten på det højeste mulige afkast.

»Hvis man gentagne gange bliver i tvivl, om man nu har valgt de rigtige fonde eller har den rigtige fordeling mellem forskellige aktivklasser, så bør man overveje at skifte til et produkt, hvor pensionselskabets eksperter står for investeringerne. Det vil efter al sandsynlighed give både bedre nattesøvn og et højere afkast i længden,« siger han.

Charsten Christensens pensionsopsparing vil udgøre den væsentligste del af hans samlede økonomi som pensionist, men friværdis og anden formue indgår også i det samlede billede. ■

BOSSENS PENSION-PLAN

Hvornår vil du gerne gå på pension?

Jeg har et par bestyrelsesposter i dag. Det vil jeg gerne dreje mit fokus mere over på, når jeg runder de 60 år. Hvornår jeg trækker mig helt tilbage, kan jeg ikke sige præcist.

Hvor meget skal din pension være i procent af din slutløn?

Jeg regner med, at min pension vil være omkring 60-70 procent af lønnen. I samspil med mine andre privatøkonomiske forhold som eksempelvis friværdis er det et passende niveau.

Hvad drømmer du om at bruge din tid og dine penge på som pensionist?

For det første glæder jeg mig til at få mere tid til familie og børn og børnebørn. Vi har også et fritidshus på Møn, som jeg allerede i dag bruger en del af min fritid på at sætte i stand. Jeg kan i det hele taget godt lide at have noget at rive i, og jeg har

også en drøm om at finde noget i Italien, hvor jeg samtidig kan dyrke min interesse for vin. I dag løber jeg og kører mountainbike jævnligt – det vil jeg prioritere at vedligeholde. Og så er jeg i gang med at tage jagttegn.

Hvad fortryder du mest omkring din pensionsopsparing?

At jeg ikke flyttede alle mine garanterede ordninger til markedsrente tidligere. Jeg flyttede først den sidste ordning for to et halvt år siden.

Hvad har du tjent mest på i din pensionsopsparing?

At jeg havde is i maven henover finanskrisen og holdt fast i den risiko, jeg havde valgt. Selv om jeg oplevede et markant fald på over 30 procent i 2008, gik jeg ikke i panik. Det betød, at jeg allerede to år efter havde hentet det tabte og mere til. Og lige så vigtigt – jeg har fået et afkast, der er større, end hvis jeg var blevet grebet af panik og havde skiftet til en lavere risiko efter finanskrisen.

Hvor begår danskerne de største fejl omkring deres pensioner?

Mange undervurderer deres risikovillighed og har for mange obligationer og lignende sikre investeringer, mens

de er unge og har lang investeringshorisont. Ofte glemmer man, at pension er en meget langsigtet opsparing, hvor der er plads til relativt store udsving. En for lav risiko gennem et helt arbejdsliv ender med at give en lavere pension.

Hvad er dit råd til en nem forbedring af sin pensionsopsparing?

Ring til din pensionsrådgiver og brug en time på et pensionstjek. Find ud af, om du sparer op på den rigtige måde. En investering på en time hvert andet eller tredje år kan øge pensionen med mange tusinde kroner i sidste ende.

Hvor tit tjekker du afkastet på din pensionsopsparing?

Cirka hver anden måned.

Hvor ofte justerer du din pensionsopsparing og hvorfor?

Jeg ændrer sjældent på mine investeringer mere end én gang årligt. Men jeg kigger på mine samlede pensionsforhold hvert andet eller tredje år for at sikre mig, at jeg fortsat er på rette kurs, og foretager de nødvendige justeringer. Så kan jeg sove godt og tryk de næste to-tre år.

PENSIONSBOSSERNE: SÅDAN SPARER VI OP

BLÅ BOG

Navn: Charsten Christensen

Bopæl: Villa i Roskilde

Alder: 51 år

Familie: Gift med Susanne – 6 børn

Uddannelse: Executive Master of Business Administration fra CBS

Job: Direktør i Skandia Danmark

Samlet pensionsopsparing: Over 4 mio. kr.

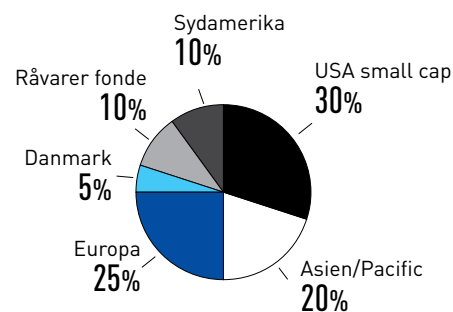
Årlig opsparing:

SÅDAN ER HANS PENSION PLACERET

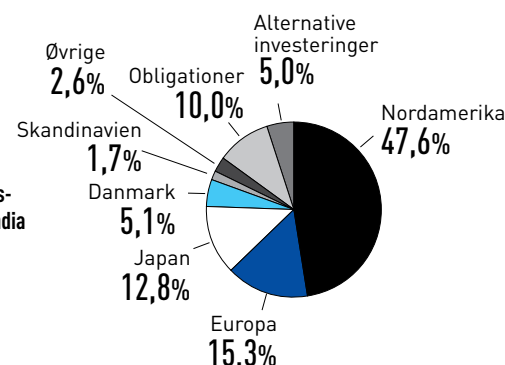
DE PENGE, Charsten Christensen forvalter

1/3 af hans pensionsopsparing investerer han selv, primært i aktier.

DE PENGE, Skandia forvalter for ham

2/3 af hans pensionsopsparing er i Skandia Match, primært i aktier.

BLÅ BOG

Navn: Helen Kobæk

Bopæl: Holte

Alder: 64 år

Familie: Gift,
et voksent barn

Uddannelse: Cand.jur.

Job: Adm. direktør i
Pensam.

Årtlig pensionsopsparing:

15%
af lønnen

»DET HANDLER OM, AT JEG KAN SOVE ROLIGT OM NATTEN«

Pensionsbranchens grand old lady har altid ladet andre forvalte sin pensionsopsparing og har kørt med begrænset risiko – men det har ikke afskåret hende fra at score en god gevinst.

Hvis man slår grand old lady op i ordbogen, betyder det en kvinde, der gennem en længere årrække har gjort en stor indsats på et bestemt område, for eksempel sport eller kunst. Hvis den danske pensionsbranche har en grand old lady, er det Helen Kobæk. Hun har levet og åndet pension næsten hele sit liv – og lidt atypisk nu om dage i den samme pensionskasse, Pensam, som hun selv var med til at starte. Hun har også holdt sig til den samme pensionskasse hele livet og har en af de mest enkle pensionsordninger, man kan forestille sig.

»Jeg har en relativt god pensionsordning i Juristernes og Økonomernes Pensionskasse via min arbejdsmarkedspension. Den er god, fordi jeg tidligt fik startet med at spare op til pension. Men jeg betragter ikke pension som min eneste opsparing, selv om det er hjørnестenen,« siger Helen Kobæk.

For Helen Kobæk handler opsparing først og fremmest om totaløkonomi. Hun sparer også op i fri opsparing og sin ejendom. Hele hendes fokus ligger på, hvad hun i sidste ende har ud af sin pension i langt højere grad end kortsigtede betragtninger om afkast, risiko og omkostninger. Dernæst er trykthed et nøgleord.

»Det handler om, at jeg kan sove roligt om natten, og derfor har jeg et trygt pensionsprodukt med en garanti. Jeg er blevet tilbudt at vælge om til et produkt med lavere garanti i stedet. Det sagde jeg i første omgang nej til. Men anden gang slog jeg til, fordi jeg synes det var et godt tilbud,« siger hun.

Opgav sin attraktive garanti

Hun har stadig en garanti, men i stedet for de 4,5 procent, hun har haft i mange år, er det nu en nulrente garanti. Hun er med andre ord ikke lovet et fast årligt afkast, men hun kan heller ikke tabe penge, hvis det går skidt på de finansielle markeder.

»Omvalg fra et traditionelt produkt til markedsrente eller lavere garantiniveau er en handel med pensions-selskabet. Jeg spurgte mig selv, hvad jeg ville få i stedet for at opgive min garanti. Anden gang synes jeg, at kompensationen var god, og så slog jeg til,« forklarer Helen Kobæk. Det betød, at hun fik forøget sin pension med et anseeligt engangsbeløb for at give afkald på den attraktive garanti, uden at hun ønsker at tale konkrete beløb. ■

BOSSENS PENSION- PLAN

Hvornår vil du gerne gå på pension?

Når jeg fylder 67 år, men jeg vil fortsætte med at arbejde ved siden af.

Hvor meget skal din pension være i procent af din slutløn?

65-70 procent.

Hvad drømmer du om at bruge din tid og dine penge på som pensionist?

Fortsætte med at arbejde. Det giver mig energi og glæde. Og så vil jeg bruge tid på familien og mine hunde.

Hvad har været din bedste beslutning med din pension?

At jeg har kunnet have min pensionsordning ét sted, og at jeg kom tidligt i gang med at spare op til pension

Hvad har du tjent flest penge på i din pensionsopsparing?

Jeg har et gennemsnitsrenteprodukt,

så jeg har ikke foretaget investeringer selv.

Hvor begår danskerne de største fejl omkring deres pensioner?

De fleste begår den fejl ikke at interessere sig nok for deres pension. De holder ikke øje med, om de er dækket godt nok i forhold til både forsikring og pension. Alderspension fylder meget, fordi de fleste regner med at blive gamle, mens der er mindre fokus på, hvad man skal leve af, hvis man taber arbejdsevnen samt på at sikre familien, hvis man dør tidligt.

Hvad er dit råd til en hurtig og nem forbedring af sin pensionsopsparing?

Der er ikke nemme løsninger, der kan få alting til at se meget bedre ud. Det vigtigste er at vurdere, om pensionsordningen passer til de behov, man

har, og den appetit på risiko man har – ikke kun investeringsmæssigt, men i livet generelt.

Hvordan tror du, at den danske folkepension ser ud om 30 år?

Vi har et af verdens allerbedste pensionssystemer, og det skal vi værne om. For mange danskere er folkepensionen et bærende element. Så i sin grundstruktur tror jeg, folkepensionen vil være uændret. Men der vil givetvis ske justeringer. Pensionsalderen vil blive forhøjet i takt med, at vi lever længere, og der vil sikkert også ske ændringer i modregningssystemerne, så det bliver mere attraktivt at forblive i beskæftigelse frem for at gå på pension.

Hvor tit tjekker du afkastet på din pensionsopsparing?

Årligt.

»JEG VIL HAVE RÅD TIL KULTUR, REJSER OG MIN SEJLBÅD«

Direktør Per Bremer Rasmussen fra Forsikring & Pension kommer fra beskedne kår og satser på en pensionstilværelse, hvor han ikke skal bekymre sig om økonomien.

Umiddelbart skulle man tro, at Per Bremer Rasmussen var en af de mest krævende og besværlige pensionskunder i Danmark. Han er en skarp økonom, og som direktør i brancheorganisationen Forsikring & Pension er han samtidig helt nede i maskinrummet af, hvad der foregår i de danske pensionselskaber. Han er en af de første til at vide, hvem der gør det bedst og dårligst, og hvem der er de dyreste.

Men i virkeligheden har Per Bremer Rasmussen stor tiltro til, at hans pensionskasser styrer hans pensioner med sikker hånd. Halvdelen af hans pensioner ligger i Juristerne og Økonomernes Pensionskasse (JØP) i markedsrente, men det er pensionskassen, der styrer investeringerne. Den anden halvdel ligger i Nordea Liv & Pension i en traditionel pensionsordning med et årligt garanteret afkast.

»Investeringer, afkast og omkostninger er ikke noget, jeg blander mig i. Der har jeg fuld tillid til, at det er konkurrencedygtigt,« siger Per Bremer Rasmussen.

Satser på markedsrente

Hans overvejelser går mere på det overordnede plan. Indtil for nylig lå alle pengene i garanterede pensionsprodukter, men for nylig opgav han garantien i JØP til fordel for den mere usikre markedsrente, hvor afkastet kan variere meget fra år til år. Han tror, at det giver højere afkast på lang sigt. Lige nu overvejer han at gøre det samme med den sidste halvdel af sin pension i Nordea Liv & Pension. Men det skal stadig være selskabet, der foretager investeringerne, selv om han selv har stort indblik i investeringsmarkederne. I dag ved han ikke præcis, hvor meget han har placeret i aktier og obligationer, eller hvor i verden pengene er investeret.

»Det skyldes, at jeg har fuld tillid til, at mine pensionskasser gør det udmærket, og det kan jeg se, at de har gjort tidligere. Jeg tror ikke på, at det kan betale sig at jage de pensionskasser, der gør det bedst i enkelte år, når vi ved, at det er nogle helt andre, der gør det godt i kommende år,« siger Per Bremer Rasmussen. ■

BOSSENS PENSION- PLAN

Hvornår vil du gerne gå på pension?

Det har jeg ikke planlagt. Det afhænger af mange ting, blandt andet job, løn og helbred.

Hvor meget skal din pension være i procent af din slutløn?

Mellem 50 og 60 procent.

Hvad drømmer du om at bruge din tid og dine penge på som pensionist?

Det er afgørende for mig, at jeg kan fortsætte med de ting, jeg gør nu. At jeg har friheden til at leve som hidtil uden at skulle bekymre mig om økonomien. Dyrke kulturelle tilbud som musik, teater og film, sejle i min sejlbåd, rejse i rimeligt omfang og besøge venner i udlandet. Jeg kommer fra beskedne kår, hvor den økonomiske usikkerhed spillede en alt for stor rolle. Derfor har jeg i hele mit liv lagt vægt på at have et fornuftigt forhold mellem indtægt og forbrug. Mit forbrug er beskedent i forhold til min indtægt og har slet ikke fulgt med de indkomststigninger, jeg har haft. Derfor sparer jeg en hel del op.

Hvor begår danskerne de største fejl omkring deres pensioner?

Der, hvor det kan gå galt, er der, hvor den enkelte tror, at vedkommende selv er den bedste til at vurdere, hvor pengene skal investeres. Undersøgelser viser, at de fleste har en noget overdreven idé om deres egen viden om kapitalmarkedsforhold.

Er der noget, du gerne vil gøre om i forhold til din pensionsopsparing?

Nej, ikke som den ser ud i dag. Det er dog ved at være tid til at overveje sammensætningen af de forsikringsydelse, som jeg betaler til. Er mine børn dækket godt nok? Er jeg? Det tjekker jeg med jævne mellemrum, blandt andet på Pensionsinfo.dk

Hvad er dit råd til en hurtig og nem forbedring af sin pensionsopsparing?

Der er ingen smarte snu-tagsløsninger. Du skal jævnligt tjekke, om ordningen er den rigtige, om dækningerne er, som de skal være, og om du sparer nok op.

Hvordan tror du, at den danske folkepension ser ud om 30 år i forhold til i dag?

Om 30 år vil vi stadig have en folkepension, der sikrer, at ingen er fattige som pensionister. Til den tid vil arbejdsmarkedspensionssystemet være fuldt udbygget, og mange vil have en rimelig dækning i forhold til den indkomst, de havde som erhvervsaktive. Det vil gælde for cirka 95 procent af befolkningen. Men folkepensionen vil stadig spille en væsentlig rolle, blandt andet for de personer, der ikke får sparet nok op – typisk fordi de har været inde og ude af arbejdsmarkedet.

Hvor tit tjekker du afkastet på din pensionsopsparing?

Jeg følger det tæt. Det følger med jobbet.

BLÅ BOG

Navn: Per Bremer Rasmussen

Bopæl: Nivå

Alder: 58 år

Familie: Har to børn

Uddannelse: cand.polit.

Job: Adm. direktør i Forsikring & Pension

Årlig pensionsopsparing:

25%
af lønnen